

Forslag 1:

Bestyrelsen anbefales inden næste generalforsamling, at udarbejde og offentliggøre en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel er forenelig med klimaaftalen fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning.

Begrundelse forslag 1:

Analyser fra Det Internationale Energi Agentur og FNs Klimapanel konkluderer at man maksimalt kan udnytte 1/3 af verdens kendte fossile reserver¹. Dette betyder at selskaber med fossile reserver har behov for at lave en strategi for omstilling imod andre former for energiproduktion.

De fleste selskaber der udvinder fossile reserver anerkender imidlertid ikke at store dele af deres kendte reserver ikke kan udnyttes og har ikke fremlagt strategier for en sådan omstilling. Således har det franske selskab Total for nylig fremlagt en strategi hvoraf det fremgår at det forventer at have 20% fornybar energi i sin portefølje om 20 år². Hvis alle fossilselskaber har en lignende strategi for de kommende 20 år, da vil Paris aftalens målsætning om maksimalt 2 graders global opvarmning langt fra kunne nås.

Bestyrelsen for Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrlæger har udtalt at den bakker op om Paris aftalens målsætning. Af denne simple grund er der behov for at pensionskassen udarbejder og offentliggør en konkret metode til at definere hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel er forenelig med klimaaftalen fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning.

Stillere forslag 1:

Jens Friis Lund 14-08-77

Adam Høyer Lentz 04-07-83

Aske Skovmand Bosselmann 12-08-87

Christian Jürgensen 05-11-79

Dorte Flindt-Egebak 18-05-73

Frank Søndergaard Jensen 29-10-55

Gry Bach Errboe 13-08-78

Henrik Dan Hillebrandt Müller 22-02-76

¹ I en Nature artikel fra 2015 estimeres det at 30% af oliereserver, 50% af gasreserver og 80% af kulreserver skal forblive i jorden (<http://www.nature.com/nature/journal/v517/n7533/full/nature14016.html>). Siden da, har nyere studier peger på at endnu større andele skal blive i jorden for at 2 grader scenariet skal forblive realistisk (<http://www.nature.com/nclimate/journal/v6/n3/full/nclimate2868.html>). Således antyder et studie fra 2016 at den kul, olie og gas der findes i miner/felter der er i operation i dag er nok til at vi sprænger det eksisterende carbon budget (<http://priceofoil.org/2016/09/22/the-skys-limit-report/>) – dvs. der må ikke opstartes nye olie/gasfelter eller kulminer.

² <https://www.ft.com/content/04985ba4-21c8-11e6-aa98-db1e01fab0c>

Henrik Vejre 11-03-62

Ilse Ankjær Rasmussen 14-07-56

Jacob Ladenburg 18-08-76

Jesper Morrison Tranberg 11-04-75

Klaus Dons 01-03-78

Lars Ravn-Jonsen 22-03-60

Matilde Krogh Raahede 22-06-78

Mette Lund Sørensen 30-10-63

Michael Leth Jess 20-09-61

Morten Rolsted 18-04-68

Nora Skjernaas Hansen 26-06-75

Nynne Capion 12-12-75

Thorsten Treue 12-11-63

Forslag 2:

Bestyrelsen anbefales at udøve aktivt ejerskab med henblik på at sikre at fossilselskabernes forretningsmodeller inden udgangen af 2018 er forenelige med klimaaftalen fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning. Bestyrelsen anbefales at frasælge investeringer i de fossilselskaber, hvor det aktive ejerskab ikke resulterer i ovennævnte, således at det sikres, at pensionskassens investeringer i fossilselskaber understøtter Paris aftalen.

Begrundelse forslag 2:

Bestyrelsen for Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger (PJD) har hidtil argumenteret for at aktivt ejerskab er den bedste måde at sikre at pensionskassen bidrager til en bæredygtig udvikling. Imidlertid har PJD investeringer i selskaber der aktivt har støttet forskning og kommunikation der skulle så tvivl om omfanget af og årsagerne til klimaforandringerne¹. Flere af disse selskaber bruger i dag fortsat penge på at finde flere fossile reserver selvom langt hovedparten af de eksisterende reserver ikke kan udnyttes som nævnt ovenfor.

Og hvad der er værre endnu, så søger flere af disse selskaber i dag fortsat at begrænse politiske tiltag til grøn omstilling. Dette understregedes i en rapport fra Oktober 2016 kaldet "The Climate Accountability Scorecard". Rapporten er baseret på undersøgelser af otte store fossilselskaber over perioden januar 2015 til maj 2016, herunder Exxon Mobil, BP og Shell – selskaber som PJD har investeringer i. Undersøgelsen vurderede blandt andet selskaberne ud fra deres udmeldinger om klimavidenskaben, deres tilknytning til lobbygrupper som spreder misinformation om klimavidenskab og/eller forsøger at blokere for klimaindsatsen, samt omkring offentliggørelse af egne CO2-udledninger og planer for at reducere dem. Rapportens konklusion var nedslående. Chevron fik fx prædikatet "ekstremt ringe og uansvarligt" for dets ringe eller direkte misvisende formidling af klimaforandringernes katastrofale følger for kloden og for dets fortsatte støtte til lobbyisme mod konkrete klimapolitiske tiltag.

Af disse grunde er der et behov for at PJD dokumenterer at fossilselskaber snarest muligt - og senest i 2018 – retter ind og offentliggør troværdige strategier for hvordan de vil bidrage til virkeliggørelsen af Paris aftalens målsætninger. Hvis selskaberne ikke gør det, så bør vi afhænde vore investeringer i dem.

Vi skal afhænde investeringerne fordi vi ellers yder sådanne selskaber finansiel likviditet og politisk og social legitimitet. Hvis vi har penge i fossilselskaber som ikke bidrager til Paris aftalen, så vanskeliggør vi en effektiv politisk regulering, da vore politikere vil tøve med at regulere industrier hvis økonomiske trivsel er vigtig for danske pensionsmidler.

Hvorfor skal en pensionskasse føre politik?

¹ Der refereres her bla. til Exxon Mobil som i årtier internt har anerkendt klimaforandringerne samtidig med at firmaet finansierede forskning og lobbyisme der skulle så tvivl om samme:
https://www.nytimes.com/2016/08/20/science/exxon-mobil-fraud-inquiry-said-to-focus-more-on-future-than-past.html?_r=0

En pensionskasse kan ikke frasige sig en politisk rolle. Penge er magt og pensionskasser har mange penge. Derfor har pensionskasser også et ansvar. En pensionskasse bør investere i en tryk og stabil pensionstilværelse for dets medlemmer. Dette ansvar går ud over hensynet til at sikre et afkast i en snæver finansiel forstand. Pensionskasser har også et ansvar for at sikre at dens investeringer ikke kompromitterer dén verden som medlemmerne skal leve i mens de nyder godt af deres pensionsopsparing. Pensionskasser skal derfor også tage hensyn til at videregive en verden til sine medlemmer, deres børn og børnebørn, hvor der er social stabilitet og hvor livsbetingelserne ikke er blevet forringet væsentligt. Det er uforeneligt med de klimaforandringer vi må imødesee med en fortsat massiv udvinding og afbrænding af fossile brændsler og derfor skal vores pensionskasse ikke medvirke til at finansiere de virksomheder, som bidrager til – og tjener penge på - udvinding og afbrænding af fossile brændsler.

Er frasalg radikalt?

Nej, antallet af institutioner der aktivt har ekskluderet investeringer i kul, olie og gas er i hastig vækst, og den seneste opgørelse viser at disse institutioner forvalter en samlet værdi på over 5.000 milliarder dollar. Blandt de mere bemærkelsesværdige eksempler er Norges Oliefond som i Februar 2015 frasolgte en række kulselskaber samt selskaber aktive i olieudvinding fra tjæresand. Et stigende antal investorer har desuden taget beslutning om eksplicit at indrette deres investeringer efter 2-graders målsætningen, således Britiske Environment Agency pension fund (Oktober 2015) og den australske Commonwealth Bank (November 2015). Også den svenske 7. nationale pensionsfond (AP7) dropper sine investeringer i selskaber som Exxon Mobil og Gazprom. AP7 begrundet deres eksklusion med, at disse selskabers forretningsmodel er ude af trit med Paris-aftalens målsætninger, og at selskaberne aktivt modarbejder klima-aftalen fra Paris (COP21), fx ved lobbyisme.

At et stigende antal investorer nu søger udenom fossile investeringer er ydermere tydeliggjort ved at også kendte indeksleverandører som MSCI og FTSE nu leverer produkter som danner baggrund for fossilfri investeringer, ligesom flere danske banker i 2016 begyndte at tilbyde fossilfri investeringsprodukter.

I november 2016 besluttede Københavns Universitet – hvor to af PJD's bestyrelsesmedlemmer er ansat - aktivt at fravælge kul, olie og gas i sine investeringer. Og for ganske nylig vedtog det Irske parlament, som det første land i verden, en lov der skal sikre en udfasning af investeringer i kul-, olie- og gasselskaber fra landets såkaldte "Strategic Investment Fund", en statslig fond som forvalter 6 milliarder euro.

Forslagsstilleren, den uafhængige kandidat, Thomas Pringle kommenterer beslutningen således:

"Beslutningen er et tydeligt signal til disse globale selskaber om, at deres stadige manipulation af klimaforskning, benægtelse af eksistensen af klimaforandringer og deres kontroversielle lobbyvirksomhed nu ikke længere tolereres af politikere over hele verden".

Et aktivt fravalg af kul, olie og gas i PJDs portefølje er et signal om at vi – almindelige mennesker – vælger en fremtid uden dramatiske klimaforandringer og de potentielt enorme ødelæggelser, omkostninger og politisk ustabilitet de kan medføre. Det er et signal om at vi er parat til yde vores for at sikre en fælles tryk fremtid for vore børn og børnebørn.

Stillere forslag 2:

Jens Friis Lund 14-08-77
Adam Høyer Lentz 04-07-83
Aske Skovmand Bosselmann 12-08-87
Christian Jürgensen 05-11-79
Dorte Flindt-Egebak 18-05-73
Frank Søndergaard Jensen 29-10-55
Gry Bach Errboe 13-08-78
Henrik Dan Hillebrandt Müller 22-02-76
Henrik Vejre 11-03-62
Ilse Ankjær Rasmussen 14-07-56
Jacob Ladenburg 18-08-76
Jesper Morrison Tranberg 11-04-75
Klaus Dons 01-03-78
Lars Ravn-Jonsen 22-03-60
Matilde Krogh Raahede 22-06-78
Mette Lund Sørensen 30-10-63
Michael Leth Jess 20-09-61
Morten Rolsted 18-04-68
Nora Skjernaa Hansen 26-06-75
Nynne Capion 12-12-75
Thorsten Treue 12-11-63

Bestyrelsens kommentar til medlemsforslagene

Miljø er en væsentlig del af den ansvarlige investeringspolitik for såvel Arkitekternes Pensionskasse, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrlæger og Sampension KP Livsforsikring A/S. Vi har formuleret en række principper omkring miljø, som de virksomheder, vi investerer i, skal efterleve.

Udover at overholde den nationale miljølovgivning i hvert land, hvor virksomheden opererer, så fokuserer vi tillige på, at virksomhederne indretter deres forretningsmodel, således at den understøtter udvikling og anvendelse af de mest miljøvenlige teknologier.

Specifikt om klimaspørgsmålet hedder det i bestyrelsens retningslinjer til administrationen bl.a., at direktionen skal sikre, at der ved investeringer i virksomheder screenes for miljømæssig ansvarlighed, således, at:

"Virksomhederne tilstræber et renere miljø, blandt andet

- ved at have fokus på at mindske CO₂-udledning med henblik på at understøtte COP21 - aftalens målsætninger, og
- ved at støtte udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier."

Det er den samme formulering, som på dette punkt findes i retningslinjerne for de tre pensionsvirksomheder.

De tre pensionsvirksomheders investeringer i børsnoterede aktier sker fra starten af 2017 i fællesskab gennem afdelinger i foreningen Sampension Invest. Også LD (Lønmodtagernes Dyrtidsfond) har investeret i Sampension Invest, og de fire pensionsvirksomheder har dermed tilsammen en betydelig større volumen end pensionskassen selv. Det kan udnyttes både til at sikre stordriftsfordele og lave investeringsomkostninger og til at øve en større indflydelse gennem den ansvarlige investeringspolitik, end hvad pensionskassen selv ville kunne gøre.

Konkret udvælger Sampension Invest løbende bestemte temaer inden for den ansvarlige investeringspolitik til at udøve kritisk dialog, såkaldt engagement, med selskaber, som Sampension Invest er investeret i. Sampension Invest oplever en stigende lydhørhed bl.a. i takt med, at den formuestørrelse, som investeringsfællesskabet har, er større end nogensinde tidligere.

I praksis udvælger administrationen inden for de valgte temaer hvert år blandt de ca. 1.600 selskaber, som der er investeret i, en række selskaber til dette engagement. Det sker i samarbejde med EIRIS, der er vores samarbejdspartner, som løbende analyserer og overvåger et meget stort antal virksomheder for ikke blot miljømæssige forhold, men også en række andre etiske aspekter knyttet til virksomhedernes aktiviteter. Gennem dette samarbejde opnås også indsigt i aktiviteterne hos og mulighed for at koordinere indsatsen med andre institutionelle investorer.

Klima har været en del af den ansvarlige investeringspolitik igennem flere år. Spørgsmålet om understøttelse af COP21-målene er imidlertid først eksplicit formuleret med de investeringspolitikker, som de 3 pensionsvirksomheder har implementeret fra 1. januar, og administrationen vil forfølge disse mere præcise mål gennem samarbejdet med EIRIS.

Vi har holdningen, at en aktiv dialog giver bedre mulighed for at forfølge et ønske om at påvirke et selskab fx til at øge fokus på at understøtte målene i COP21. Et frasalg af aktierne i et selskab vil normalt være en nødløsning og vil normalt være et udtryk for at en aktiv dialog ikke har kunnet etableres eller ikke har givet udslag i en forståelse eller forandring udtrykt i selskabet praksis. Frasalg er derfor et langt stykke hen ad vejen blot et spørgsmål om "at give aben videre" til nye investorer.

Bestyrelsen anbefaler et nej til forslagene fra Ansvarlig Fremtid.

Pensionskassens bestyrelse er overordnet positivt indstillet i forhold til forslagens intention. Vi mener, at de virksomheder, vi investerer i, bør formulere forretningsmodeller, mål og politikker, der understøtter COP21. Bestyrelsen mener derimod ikke, at det er pensionskassens opgave at have en metode til selv at kunne definere hvorvidt forretningsmodellerne understøtter dette. Men administrationen og EIRIS skal kunne forholde sig til selskabernes egne formuleringer, mål og konkrete handlinger på området.

Dér, hvor vi mener at kunne gøre en forskel i forhold til miljø og CO2-udledning, er ved anvendelse af kritisk dialog og aktivt ejerskab generelt. Sampension Invest vil i løbet af 2017 formulere en politik for aktivt ejerskab i praksis, herunder også knyttet til at afgive stemmer på selskabers generalforsamlinger, fx omkring resolutioner, der adresserer klimamålene, der er formuleret i COP21. Vi er positivt indstillet på at forene ligesindede kræfter i en fælles indsats på området enten i form af forstærket engagement eller en koordineret stemmeafgivelse på udvalgte selskabers generalforsamlinger.

Ovenstående begrundes også vores holdning om, at frasalg af "fossil-selskaber" først bør ske, når engagement og stemmeafgivelse viser sig udsigtsløse. Denne holdning er i øvrigt overensstemmende med anbefalinger fra andre NGO's med klimafokus, fx Preventable Surprises.

Jens Friis Lund's svar indflettet i bestyrelsens anbefaling – med kursiv

Bestyrelsen anbefaler et nej til forslaget

Bestyrelsen er overordnet positivt indstillet i forhold til forslaget intention. Vi mener, at de virksomheder, vi investerer i, bør formulere forretningsmodeller, mål og politikker, der understøtter COP21. Bestyrelsen mener derimod ikke, at det er pensionskassens opgave, at have en metode til selv at kunne definere hvorvidt, forretningsmodellerne understøtter dette. Men administrationen og EIRIS skal kunne forholde sig til selskabernes egne formuleringer, mål og konkrete handlinger på området.

Jens Friis Lund's Svar: Forslag 1 indebærer at pensionskassen – evt. via administrationen og EIRIS - skal udarbejde og offentliggøre en konkret metode. Ellers er der ingen kriterier for hvordan man skal 'forholde sig til selskabernes egne formuleringer, mål og konkrete handlinger på området.'

Dér, hvor vi mener at kunne gøre en forskel i forhold til miljø og CO2-udledning, er ved anvendelse af kritisk dialog og aktivt ejerskab generelt. Sampension Invest vil i løbet af 2017 formulere en politik for aktivt ejerskab i praksis, herunder også knyttet til at afgive stemmer på selskabers generalforsamlinger, fx omkring resolutioner, der adresserer klimamålene, der er formuleret i COP21. Vi er positivt indstillet på at forene ligesindede kræfter i en fælles indsats på området enten i form af forstærket engagement eller en koordineret stemmeafgivelse på udvalgte selskabers generalforsamlinger.

Ovenstående begrunder også vores holdning om, at frasalg af "fossilselskaber" først bør ske, når engagement og stemmeafgivelse viser sig udsigtsløse. Denne holdning er i øvrigt overensstemmende med anbefalinger fra andre NGO's med klimafokus fx Preventable Surprises.

Jens Friis Lund's svar: Forslag 2 flugter med bestyrelsens tilkendegivelse. Blot er forslaget mere præcist, idet det indebærer at kritisk dialog/engagement/aktivt ejerskab kun kan finde sted frem til udgangen af 2018, hvorefter frasalg anbefales såfremt selskabernes forretningsmodel er uforlignelig med Paris aftalens målsætning om maksimalt 2 graders global temperaturstigning. Denne præcisering er vigtig – ikke mindst set i lyset af selskabernes nuværende ageren, som er i åbenlys modstrid med Paris aftalens målsætninger (se begrundelsen til forslag 2 for eksempler).